RAAD VAN TOEZICHT VERZEKERINGEN

U I T S P R A A K Nr. 2007/018 Rbs

i n d e k l a c h t nr. 2006.2989 (075.06)

ingediend door:

hierna te noemen 'klager',

tegen:

hierna te noemen 'rechtsbijstandverzekeraar II'.

De Raad van Toezicht Verzekeringen heeft kennis genomen van de schriftelijke klacht, alsmede van het daartegen door rechtsbijstandverzekeraar II gevoerde schriftelijke verweer.

Uit de stukken is, voor zover voor de beoordeling van de klacht van belang, het navolgende gebleken.

Inleiding

Op 13 maart 1986 is de voor een verkeerslicht stilstaande auto van klager en zijn echtgenote van achteren aangereden door een bij (een rechtsvoorganger van) een motorrijtuigverzekeraar tegen het risico van wettelijke aansprakelijkheid verzekerde auto. Waar in het hiernavolgende wordt gesproken over de motorrijtuigverzekeraar worden daaronder beide motorrijtuigverzekeraars verstaan.

Met de bijstand van rechtsbijstandverzekeraar I heeft klager van de motorrijtuigverzekeraar in 1986/1987 een uitkering ontvangen ter zake van de geleden schade. In 1987 heeft rechtsbijstandverzekeraar I het verlenen van rechtsbijstand ter zake van deze aanrijdingsschade gestaakt. Waar in het hiernavolgende wordt gesproken over rechtsbijstandverzekeraar I wordt daaronder ook de stichting verstaan aan wie hij de rechtshulpverlening heeft opgedragen.

Nadien was bij rechtsbijstandverzekeraar II een rechtsbijstandverzekering ten behoeve van klager respectievelijk zijn echtgenote van kracht.

In artikel 2 van de algemene voorwaarden van de bij rechtsbijstandverzekeraar II gesloten rechtsbijstandverzekering is bepaald:

‘ A Verzekerd is het risico dat een verzekerde in een geschil moet voorzien in een eigen behoefte aan rechtsbijstand ten gevolge van een gebeurtenis, mits:

1. de gebeurtenis en de daaruit voortvloeiende behoefte aan rechtsbijstand zich voordoen tijdens de looptijd van de verzekering;

(…)

B Onder gebeurtenis wordt verstaan het moment waarop voor het eerst de belangentegenstelling met de wederpartij tot uiting is gebracht en daardoor redelijkerwijs kan worden beschouwd als de oorzaak van de behoefte aan rechtsbijstand.’

2007/018 Rbs

In artikel 3 B van deze algemene voorwaarden is bepaald:
‘ Als er geen redelijke kans (meer) is het gewenste resultaat te bereiken, wordt de rechtsbijstand verlening gestaakt.’
In 1996 heeft klager zich wederom tot rechtsbijstandverzekeraar I gewend omtrent de gevolgen van de aanrijding van 13 maart 1986 en hem om rechtsbijstand verzocht. Klager heeft in dat verband gesteld dat bij zijn echtgenote en hemzelf sprake is van whiplashletsel. Klager heeft een beroep gedaan op de geschillenregeling die was opgenomen in de verzekeringsvoorwaarden die op de bij rechtsbijstandverzekeraar I afgesloten rechtsbijstandverzekering van toepassing waren. Ook heeft klager gesteld dat rechtsbijstandverzekeraar I een beroepsfout heeft gemaakt bij de afwikkeling van de schade als gevolg van de aanrijding van 13 maart 1986. In een brief van 28 december 1998 heeft rechtsbijstandverzekeraar I aan klager meegedeeld dat zijn medisch adviseur na kennisneming van de medische bescheiden tot de conclusie was gekomen dat het volledig onhaalbaar is om aan te tonen dat de door klager gestelde klachten een gevolg zijn van het ongeval van 13 maart 1986. Voorts heeft rechtsbijstandverzekeraar I aan klager meegedeeld dat toepasselijkheid van de geschillenregeling is uitgesloten en dat hij geen enkele aansprakelijkheid aanvaardt.
Rechtsbijstandverzekeraar II en de op kosten van deze verzekeraar achtereenvolgens ingeschakelde advocaten hebben klager rechtsbijstand verleend tegen rechtsbijstandverzekeraar I. Dit heeft geresulteerd in een door klager en zijn echtgenote tegen rechtsbijstandverzekeraar I gevoerde civiele procedure, waarin de rechtbank bij vonnis van 8 februari 2006 de vorderingen - namelijk dekking te verlenen op grond van de verzekeringsovereenkomst respectievelijk een advocaat aan te wijzen die de belangen van klager en zijn echtgenote naar aanleiding van het ongeval van 13 maart 1986 gaat behartigen - heeft afgewezen. Op 4 mei 2006 zijn klager en zijn echtgenote van dit vonnis in hoger beroep gegaan.
Ook tegen de motorrijtuigverzekeraar en rechtsbijstandverzekeraar I heeft klager bij de Raad klachten ingediend. Omtrent deze klachten heeft de Raad geoordeeld in Uitspraak Nr. 2007/016 Mo en Uitspraak Nr. 2007/017 Rbs van heden.

De klacht
Na de aanrijding op 13 maart 1986 zijn klager en zijn echtgenote door een waarnemend huisarts onderzocht. Zij behoefden niet naar het ziekenhuis te gaan voor foto's. Als het doof gevoel en de hoofdpijn na twee weken nog aanwezig waren dan moesten zij langskomen. De klachten leken bij klagers echtgenote erger te zijn dan bij klager.
Nadat klager rechtsbijstandverzekeraar I om rechtsbijstand had verzocht, heeft deze een controlerend arts ingeschakeld. Niemand heeft ooit klager meegedeeld dat hij een whiplash kon hebben, daar dit nog niet bekend was bij artsen. In maart 1987 ging het nog steeds slecht met klagers echtgenote. Daardoor moest zij zelfs in 1988 haar baan als diëtiste opzeggen. In juli 1986 kon klager geen les meer geven wegens de te hevige pijn in zijn keel en borstholte (later bleek o.a. ernstige hernia fragmatica en nekletsel). Klager ontving vervolgens een tijdelijke wachtgelduitkering.

2007/018 Rbs

Rechtsbijstandverzekeraar I heeft in 1986 een deel van de materiële schade op de motorrijtuigverzekeraar kunnen verhalen. Vanaf eind maart 1987 heeft rechtsbijstandverzekeraar I zonder opgave van redenen niet meer op de brieven en telefoontjes van klager gereageerd en werden de medische keuringen/monitoren van klagers echtgenote zonder enig bericht gestaakt.

Pas in 1996 vernam klager dat zijn echtgenote en hij leden aan de gevolgen van een whiplash. Daarop heeft hij rechtsbijstandverzekeraar I medio 1996 verzocht om de whiplashschade op de motorrijtuigverzekeraar te verhalen. Rechtsbijstandverzekeraar I weigerde echter dat te doen.

Vervolgens heeft klager rechtsbijstandverzekeraar II, bij wie hij sinds 1990 een rechtsbijstandverzekering had, om rechtsbijstand verzocht. Deze heeft niet zelf rechtshulp gegeven om de materiële en letselschade van klager en zijn echtgenote op de motorrijtuigverzekeraar te verhalen, maar heeft een advocaat ingeschakeld om rechtsbijstandverzekeraar I te dwingen rechtshulp te geven. De aanvankelijk ingeschakelde advocaat (geen letselschadeadvocaat) concludeerde in 1999 dat de vordering van klager op de motorrijtuigverzekeraar na 5 jaar al was verjaard. Met instemming van rechtsbijstandverzekeraar II heeft vervolgens een door klager geraadpleegde letselschadeadvocaat de schade van klager op de motorrijtuigverzekeraar pogen te verhalen en rechtsbijstandverzekeraar I aan te pakken. Omdat deze advocaat later geen tijd meer had, moest klager in 2003 naar een andere letselschadeadvocaat overstappen. Deze advocaat mocht van rechtsbijstandverzekeraar II alleen nog rechtsbijstandverzekeraar I aansprakelijk stellen, en niet ook de schade van klager en zijn echtgenote verhalen op de motorrijtuigverzekeraar. Ook gold ineens een kostenmaximum. Later ging dit kostenmaximum deels van tafel en kreeg klager alsnog een tweede bedrag van € 12.500,- toegewezen in de zaak tegen rechtsbijstandverzekeraar I. Bij letselschades mag echter geen kostenmaximum worden gehanteerd.

Rechtsbijstandverzekeraar II schaadt de goede naam van het verzekeringsbedrijf in ernstige mate: 1. Hij heeft geen enkele actie ondernomen om de medische dossiers in 1996 op te vragen bij de diverse medici, waardoor deze niet meer op te vragen zijn wegens het verstrijken van de bewaartermijn. Dit is een beroepsfout, want nu is klager in bewijsnood geraakt. 2. Hij blijft ten onrechte stellen dat in deze letselschadezaak een kostenmaximum geldt. 3. Hij had klager en zijn echtgenote in 1996 rechtsbijstand moeten verlenen toen rechtsbijstandverzekeraar I bleef weigeren rechtshulp te verlenen bij het verhalen van de schade op de motorrijtuigverzekeraar. 4. Hij heeft de opdracht aan de huidige letselschadeadvocaat van klager opzettelijk teveel beperkt door de advocaat niet toe te staan ook de motorrijtuigverzekeraar aan te pakken. Hij had conform de polisvoorwaarden het belang van klager en zijn echtgenote moeten dienen en niet slechts zijn eigen belang. 5. Klager en zijn echtgenote zijn in de loop van de tijd nog zieker geworden, zeker in psychische zin: niet alleen door een enorm verlies aan inkomen, maar ook door extra medische kosten en de steeds zwaardere psychische belasting.

Bovendien heeft klager het sterke vermoeden dat rechtsbijstandverzekeraar II met de motorrijtuigverzekeraar en rechtsbijstandverzekeraar I bewust of onbewust een kartel vormt en samenspant teneinde de schadelijdende partij, namelijk klager en zijn echtgenote, te benadelen.

2007/018 Rbs

Het standpunt van rechtsbijstandverzekeraar II

Het verzoek om rechtsbijstand en polisdekking

Nadat rechtsbijstandverzekeraar II eerder al telefonisch contact met klager had over zijn geschil met rechtsbijstandverzekeraar I omtrent de afhandeling van een verkeersschade uit 1986, verzocht klager rechtsbijstandverzekeraar II op 13 juli 1997 om rechtsbijstand. Klager vroeg hem rechtsbijstandverzekeraar I aan te sporen tot voortvarendheid bij de afwikkeling van de letselschade van zijn echtgenote; later bleek het ook om hemzelf te gaan.

Ter zake van deze kwestie kon klagers echtgenote aanspraak maken op polisdekking uit hoofde van een op 11 januari 1993 ten behoeve van haar praktijk bij rechtsbijstandverzekeraar II afgesloten rechtsbijstandverzekering.

De behandeling van het dossier

Met klager werd afgesproken dat rechtsbijstandverzekeraar II zich vooralsnog zou beperken tot een adviserende rol op de achtergrond.

Bij brief van 28 december 1998 meldde rechtsbijstandverzekeraar I aan klager dat op medische gronden geen causaal verband tussen de medische klachten en het ongeval kon worden aangenomen en dat verder schadeverhaal op de motorrijtuigverzekeraar niet mogelijk was. Rechtsbijstandverzekeraar I zou zijn dossier daarom sluiten. Dit was voor klager aanleiding om de kwestie definitief bij rechtsbijstandverzekeraar II aan te melden, zoals blijkt uit zijn faxbrief van 31 december 1998.

Zoals uit deze faxbrief blijkt, had klager zelf al tegen het standpunt van rechtsbijstandverzekeraar I geageerd. Dit leidde tot een compromisvoorstel van 21 januari 1999, dat inhield dat een onafhankelijke deskundige op kosten van rechtsbijstandverzekeraar I een bindend advies zou uitbrengen over het medisch causaal verband.

Klager ging hiermee niet akkoord en heeft zijn grieven tegen rechtsbijstandverzekeraar I (omtrent dekking, de toepasselijkheid van de geschillenregeling, de haalbaarheid van een aanvullende claim en een eventuele aansprakelijkheid van de rechtsbijstandverlener) gehandhaafd.

In overleg met klager heeft rechtsbijstandverzekeraar II op 15 februari 1999 een advocaat verzocht een bindend advies uit te brengen over de juridische positie jegens rechtsbijstandverzekeraar I. Naar aanleiding van het advies van de advocaat verzocht rechtsbijstandverzekeraar II hem op 9 april 1999 de belangen van klager en zijn echtgenote jegens rechtsbijstandverzekeraar I te behartigen.

Op 16 november 1999 berichtte de advocaat dat de vorderingen tegen rechtsbijstandverzekeraar I en de motorrijtuigverzekeraar waren verjaard. Omdat klager zich daarin niet kon vinden, stelde de advocaat voor om een second opinion te vragen aan een LSA-advocaat.

Vervolgens heeft rechtsbijstandverzekeraar II met klager gediscussieerd over het bindende karakter van het advies van de reeds geraadpleegde advocaat, wat verdere actie in de weg stond, en over de omvang van de polisdekking. Dit omdat hij op grond van de polisvoorwaarden enkel rechtsbijstand kon verlenen in het geschil met rechtsbijstandverzekeraar I en niet in het geschil met de motorrijtuigverzekeraar. Laatstgenoemd geschil ging namelijk terug tot voor de ingangsdatum van de rechtsbijstandpolis bij rechtsbijstandverzekeraar II.

Met een beroep op de geschillenregeling is de zaak conform de wens van klager op 7 juli 2000 voorgelegd aan een advocaat. Hem werd verzocht advies uit

te brengen over de mogelijkheden van verhaal van de schade op zowel rechtsbijstandverzekeraar I als de motorrijtuigverzekeraar. Met het verzoek aan de advocaat om tevens advies uit te brengen over de zaak tegen de motorrijtuigverzekeraar, wilde rechtsbijstandverzekeraar II klager van dienst zijn; daarmee is geen opdracht verleend tot behandeling van deze zaak, die immers buiten de polisdekking viel. In zijn advies van 22 augustus 2000 zag de advocaat mogelijkheden om beide verzekeraars aan te spreken.

Bij klager ontstond mede in verband met de declaraties onvrede over de kwaliteit van de dienstverlening van de advocaat die tussentijds de behandeling had overgenomen. Andermaal heeft rechtsbijstandverzekeraar II aan klager een wisseling van advocaat toegestaan, waarna de zaak op verzoek van klager is overgedragen aan een andere advocaat. Bij brief van 17 maart 2003 heeft rechtsbijstandverzekeraar II deze advocaat verzocht de belangen van klager in zijn geschil met rechtsbijstandverzekeraar I verder te behartigen. Op 9 mei 2003 heeft rechtsbijstandverzekeraar II nogmaals benadrukt dat de opdracht uitsluitend betrekking had op de kwestie tegen rechtsbijstandverzekeraar I.

De advocaat heeft vervolgens rechtsbijstandverzekeraar I gedagvaard. Bij vonnis van 8 februari 2006 heeft de rechtbank de vordering afgewezen.

Daarna kreeg rechtsbijstandverzekeraar II het verzoek om toestemming te verlenen voor het voeren van een procedure in hoger beroep. Omdat volgens artikel 3 B van de algemene polisvoorwaarden een redelijke kans op succes moet bestaan om het gewenste resultaat te bereiken, is de advocaat verzocht toe te lichten waarom hoger beroep kans van slagen heeft. Wel heeft de advocaat de termijn voor hoger beroep veilig gesteld.

Uitvoerig is met klager gediscussieerd over de advocaatkosten en de vraag of die ten laste van het kostenmaximum (f. 50.000,-, thans € 22.689,01) konden worden gebracht. Buiten de polisvoorwaarden om zijn tal van betalingen - zoals de overdracht- en inleeskosten van de diverse advocaten - buiten het kostenmaximum gelaten.

Bovendien is klager op 23 december 2005, om hem andermaal tegemoet te komen, een *tweede* externe kostenmaximum toegekend. Anders dan hem toen is geschreven, biedt artikel 4 B lid 1 van de algemene polisvoorwaarden daarvoor geen grond, zodat louter sprake is van coulance.

De polisvoorwaarden kennen (zoals klager bij herhaling stelt) geen specifieke regeling ten aanzien van het kostenmaximum in letselzaken; het kostenmaximum is dan ook wel degelijk van kracht.

De klacht en het standpunt van rechtsbijstandverzekeraar II

In zijn brief van 28 augustus 2006 heeft rechtsbijstandverzekeraar II de grieven die klager aan de Raad uit, al gemotiveerd weersproken.

Rechtsbijstandverzekeraar II heeft zoals uit het feitenrelaas blijkt, klager feitelijk van meet af aan alleen bijgestaan in zijn geschil met rechtsbijstandverzekeraar I. Daarover is rechtsbijstandverzekeraar II nooit onduidelijk geweest en daarop was ook het aanvankelijke verzoek om rechtsbijstand gericht. Daargelaten dat polisdekking ontbreekt, is dit ook logisch: rechtsbijstandverzekeraar I verleende immers rechtsbijstand in de zaak tegen de motorrijtuigverzekeraar.

Het dekkingsstandpunt ten aanzien van de zaak tegen de motorrijtuigverzekeraar is gebaseerd op het hierboven onder Inleiding geciteerde artikel 2 A van de algemene polisvoorwaarden. Daarin is bepaald dat de

gebeurtenis en de daaruit voortvloeiende behoefte aan rechtsbijstand zich moeten voordoen tijdens de looptijd van de verzekering. Alleen al wat betreft het begrip gebeurtenis was de belangentegenstelling al met (of kort na) de aanrijding een feit. Dat kan worden afgeleid uit de toen gevoerde discussie over de schade, waarin rechtsbijstandverzekeraar I klager heeft bijgestaan.

Het enkele feit dat de schadeomvang 10 jaar later nogmaals of verder ter discussie werd gesteld, maakt dat niet anders. Immers, de (verhaalbaarheid van de) schade gaat terug op het ongeval uit 1986. Toen liep er nog geen polis bij rechtsbijstandverzekeraar II. Was dat anders geweest, dan had hij moeten vaststellen dat de zaak te laat is aangemeld. Dat was dan mogelijk reden geweest om dekking af te wijzen.

Omdat de zaak tegen de motorrijtuigverzekeraar niet onder de dekking valt, is geen sprake ervan dat rechtsbijstandverzekeraar II in dit opzicht zijn zorgplicht heeft geschonden.

Hetgeen klager opmerkt over 'verstikkingsstrategie' en 'kartelvorming' kan rechtsbijstandverzekeraar II tegen de achtergrond van de door hem verleende bijstand, waarin hij klager aan alle kanten - ook buiten de polisvoorwaarden om - van dienst is geweest en nog steeds is, niet plaatsen. Waar klager hem aansprakelijk houdt, wijst hij die aansprakelijkheid, bij gebrek aan rechtsgrond en bewijs, van de hand.

Conclusie

Rechtsbijstandverzekeraar II heeft het verzoek om rechtsbijstand correct en coulant behandeld. Dat klager tot op heden de mogelijke letselschade en bijbehorende immateriële schade niet op de motorrijtuigverzekeraar kon verhalen, kan rechtsbijstandverzekeraar II niet worden verweten, omdat hij daarin geen rechtsbijstand verleent. Evenmin kan hem worden verweten dat de zaak tegen rechtsbijstandverzekeraar I nog niet met succes is afgerond. De rechtsbijstand in die zaak wordt al sinds jaar en dag verleend door met instemming en op verzoek van klager ingeschakelde advocaten. De mogelijkheid van hoger beroep bestaat nog steeds. Zodra duidelijk is dat er voldoende kans op succes bestaat, kan die procedure, uiteraard met inachtneming van het onlangs toegekende tweede externe kostenmaximum en de overige polisvoorwaarden, worden doorgezet.

Het commentaar van klager

Klager heeft, kennis genomen hebbend van het verweer van rechtsbijstandverzekeraar II, zijn klacht gehandhaafd. Klager merkt nog op dat het kartel is aangetoond doordat deze verzekeraar van 1996 af heeft verwezen naar rechtsbijstandverzekeraar I, maar toen zelf de rechtshulp had moeten verlenen. Rechtsbijstandverzekeraar II heeft nimmer adequate rechtsbijstand verleend, maar steeds zijn eigen belang voorop gesteld. Daardoor heeft hij de goede naam van het verzekeringsbedrijf zeer ernstig geschaad.

Het oordeel van de Raad

1. Dat rechtsbijstandverzekeraar II, zoals klager stelt, met de motorrijtuigverzekeraar en rechtsbijstandverzekeraar I bewust of onbewust een kartel vormt en samenspant teneinde klager en zijn echtgenote te benadelen, is de Raad uit niets gebleken. Integendeel, op kosten van rechtsbijstandverzekeraar II heeft klager een civiele procedure tegen rechtsbijstandverzekeraar I voor de rechtbank gevoerd, die volgens

rechtsbijstandverzekeraar II, met inachtneming van het onlangs toegekende tweede externe kostenmaximum en de overige polisvoorwaarden, in hoger beroep een vervolg kan krijgen zodra duidelijk is dat er voldoende kans op succes bestaat.
2. In redelijkheid verdedigbaar is het standpunt van rechtsbijstandverzekeraar II dat hij op grond van artikel 2 van de algemene voorwaarden van de onderhavige rechtsbijstandverzekering klager geen rechtsbijstand behoeft te verlenen tegen de motorrijtuigverzekeraar. Verdedigbaar is in dit verband ook zijn bij brief van 28 augustus 2006 ingenomen standpunt dat hij daarom de medische dossiers niet behoefde op te vragen, nog daargelaten dat de Raad uit het vonnis van 8 februari 2006 van de rechtbank is gebleken dat de rechtbank haar oordeel heeft gebaseerd op vele medische bescheiden omtrent klager en zijn echtgenote.
3. De conclusie moet daarom zijn dat rechtsbijstandverzekeraar II de goede naam van het verzekeringsbedrijf niet heeft geschaad.

De beslissing
De Raad verklaart de klacht ongegrond.

Aldus is beslist op 26 februari 2007 door mr. M.M. Mendel, voorzitter, mr. D.H. Beukenhorst, drs. C.W.L. de Bouter, mr. E.M. Dil-Stork en mr. P.A. Offers, leden van de Raad, in tegenwoordigheid van mr. S.N.W. Karreman, secretaris.

De voorzitter:

(mr. M.M. Mendel)

De secretaris:

(mr. S.N.W. Karreman)